

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

»Obrtni Vestnik«
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu
ter stane celoletno . . . K 24
polletno . . . » 12
posamezna številka . . . » 1

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Zveze jažmoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Laškem trgu
in slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Ponatis dovoljen le z navedbo vira.

Cene inseratom:
 $\frac{1}{32}$ strani pri enkratni objavi
K 6, pri večkratnih objavah
primeren popust.
Za male objave enostopna
petitvrsta K 1.
Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Dunajska cesta 20

III. letnik.

V Ljubljani, 1. aprila 1920.

Štev. 7.

Dr. Vane Radej:

Nekaj o usnjarski industriji v Jugoslaviji.

Najvažnejša panoga našega gospodarstva, ki je že pred vojno bila ogromno aktivna, je vsekakor usnjarska obrt. Neglede na življenske potrebščine posameznika, ki ta del oblačila neobhodno potrebuje, je potrebno, da se razvoj usnjarske obrti ne povspe samo na tisto industrijsko stopnjo, ki odgovarja le domačim krajevnim potrebam, ampak priti moramo do tega, da bomo zamogli konkurirati s tem narodnim proizvodom na svetovnem trgu.

Dasiravno se je usnjarska obrt med vojno, osebno v slovenskem delu Jugoslavije, dvignila na precejšnjo stopnjo, vendar ustroj obrti še ne odgovarja povsem današnjim načelom. Gotovo je, da je naš tovarnar usnja izdeloval blago precej dobre kvalitete, ker je vzrastel iz malega na veliko po popolnem in temeljitem proučevanju vsega dela. Svoj višek so skoro dosegli v vojni in precej razširili svoje tovarne, celo tako, da nam daleko več ne zadošča kontingent kož, ki jih n. pr. da Slovenija. Kot naravna posledica tega so se začele naše tvornice preosnavljati v tvornice, ki se pečajo s strojenjem ovčjin in kozlovin; material za to dobimo danes iz Bosne, Srbije in Makedonije, kraji, ki so agrikulturni in živinorejski, kjer pa je obrt, posebno usnjarska, še le v povojih. Sicer so tvornice s to preosnovo storile velik korak naprej, vseeno pa imajo naši tvorničarji še nekaj napak, na katere jih je treba opozoriti. Poglavitna je vsekakor ta, da strojijo vse vrste usnja zajedno vzlic temu, da potrebuje ena vrsta hitrejši, druga počasnejši stroj in posledica temu je, da so te vrste druga drugi v česlenkah na potu. S tem pa jim tudi delo deloma zaostaja, deloma jih prehituje. Velika napaka je tudi, da se naraščaj (sinovi lastnikov) ne vežba ne teorično in skoro tudi ne praktično. Nakazila gotovih svot za povzdigo živinoreje in s tem kože, za pogozdovanje s tako potrebnim hrastom, kostanjem in smreko, za štipendije mladim strokovnjakom, ki bi zamogli voditi tovarne v vsakem oziru odgovarjačem obrti, manjkajo. Če tudi je obrt prinesla ogromne dobičke v vojni, se vendar ni dobiček vporabil za zidanje modernih, tehnično popolnoma opremljenih tovarn, ki bi n. pr. izdelovale boks ali chevreaux.

Za špecializiranje, kakršnega vidimo v tej industriji v Nemčiji in Ameriki, se nismo interesirali.

Ministrstvo trgovine in industrije, opozorjeno na te napake, je takoj uvidelo nujno potrebo preosnovanja in izpolnitve te važne obrti in je pričelo v povsem modernem duhu delati na tem polju. V prvi vrsti je prišla v poštev Makedonija, zemlja bogata na teh naravnih produktih. Industrija je tu slabo razvita, dani so pa vsi pogoji, da se čimpreje ustvari, predvsem pa usnjarska industrija, katero je treba v teh krajih primitivnega usnjarskega dela dvigniti na višino, da bo zdržala z lahkoto svetovno konkurenco. Iz teh krajev so se izvažale kože v vse dele sveta, posebno v Italijo, Francijo in Ameriko. Angleži in Amerikanci so že pričeli v teh krajih z modernimi tovarnami, česoma pridejo tudi usnjarske na vrsto. Tu bi opozoril naš jugoslovenski kapital, ki ima gotovo najboljše predpogoje na rentabiliteto, na hvaležno polje.

Makedonijo je Srbija takoj, ko jo je v balkanski vojni oslobodila, vpoštevala in poslala v te kraje svoje izvedence, ki so srbsko vlado točno informirali o odnošajih zemlje. Po informacijah teh izvedencev, ki so ugotovili gotovo stopnjo usnjarske obrti, je sedanje ministrstvo uvidelo nujno potrebo, reorganizirati primitivno usnjarsko obrt tamošnjih krajev po gori napisanih načelih. Poslalo je svojega usnjarskega strokovnjaka Slovenca Ivana Burgerja v te bogate kraje, deloma da strokovno preštudira, deloma da takoj prične z učenjem obrti. V to svrhu so se takoj otvorili posebni kurzi. V tem dobro osnovanem načrtu ministrstva bomo kmalu zagledali njega velike in dobre gospodarske posledice.

Če pomislimo, da imamo v naši državi že 23 velikih tovarn usnja in 11 tovarn za čevlje, nadalje da bo Makedonija kmalu poplavljen s tovarnami in to mogoče s tujim kapitalom, potem je gotovo na mestu nasvet našim tovarnarjem, da se špecializirajo in da postavijo tovarne v tistih krajih, kjer imajo sirovi produkt pri roki. Uvoz kemično strojenega usnja mora prenehati, v naših krajih se mora za nas in še v večji meri za izvoz izdelovati najfinejše usnje, ker so podani vsi pogoji, dobre surove kože, cenene delavske moči in velike vodne sile.

Razširjajte Obrtni Vestnik in pridobivajte novih naročnikov!

Tuj kapital.

Pod besedo kapital ponavadi razumemo veliko denarja, ki ima to čudežno moč, da vlada in gospodari na svetu močno in samozavestno.

Pred vojsko je imel kapital veliko moč. Takrat se je težko prišlo do njega. Kdor ni imel že zibeljke s cekini postljane, celo življenje navadno ni mogel bahato seči v žep in porožljati s cekini ter se zraven še pobahati, da ima tudi doma in v hranilnici veliko. Med vojsko se je svet predrugačil. Kdor ni bil prisiljen nesti svoje življenje in zdravje pred žrelo kanonov, je lahko stavil in prisegel, da bo obogatel prav debelo. In gotovo ni stave izgubil in tudi po krivem ni prisegel. Kdor je še včeraj imel v zakotni ulici malo prodajalno čebule, peteršilja, je bil jutri milijonar in povsod spoštovan. Pojavila se je na zemeljski obli nova vrsta ljudi, ki so na zunaj imeli čisto dostojanstveno-pošteno lice, pa se jim je vendar običajno reklo: verižniki, navijalci cen in vojni dobavitelji.

Po vojski se je tej vrsti ljudi pridružilo še nekaj takih, ki so odnesli iz fronte zdrave kosti in še malo več soli v glavi. Pomnožili so s svojo navzočnostjo ono vrsto in s svojim brezobzirno sebičnim delovanjem so pomagali glodati kosti ljudstvu. Nabrali so ogromno denarja.

Na eni strani vidimo ogromno bogastvo. Na drugi strani pa joka in vzdihuje v bedi in pomanjkanju raztrgana in lačna revščina. Banke še niso imele nikdar tako visokih osnovnih kapitalov, dan in dan zvišujejo svoje glavnice, do neizmernosti gredo milijoni.

Če bi mi kdo trdil, da v državi ni ogromno veliko produktivno zmožnega kapitala, bi mu plačal vožnjo za na Studenec. Pa kaj vidimo? Tuj kapital sili v deželo, v državo. Kapital iz Amerike, Italije, Francije itd. Zajeda se v našo zemljo, kakor vrtalni stroji v podzemeljsko bogastvo. In ko se bo enkrat pošteno zajedel v naše gospodarsko telo, ga nihče ne bo več odstranil. Največja nesreča za državo je, ako je v njej založen tuj kapital. Večna odvisnost, nesamostojnost lastnega gospodarskega življenja je naravna posledica. V naši lastni hiži gospodar tujec. Nič več nisem ponosne gospodar svojega doma, delati moram pod tujim vodstvom, kar tujemu gospodarju odslužim, roma iz dežele ven in z mojimi žulji bogati tujec. Ko smo še živeli v rajni Avstriji, je bilo za nas največje breme nemški kapital. Ta nam je jemal kruh. Stavil je velike tovarne, tuji gospodje so v njih gospodarili in kričali nad našimi delavci, naš obrtnik je moral delavnico zapreti in iti na potovanje. Takrat so bile naše največje želje in naše najiskrenejše sanje, otresti se tujega nemškega kapitala. Potem bomo svobodni narod, smo rekli in se skrivaj tolažili. Prišla je politična svoboda — gospodarska pa se kaže, da ne. Namesto nemškega kapitala je prišel oni čez veliko lužo. Vsi veliki gozdovi bodo zaječali pod tujo sekiro, milijoni dobička bodo šli ven. Do sedaj zapuščene doline Macedonije, Dalmacije itd. bodo oživele od železnice, katerim bodo tuji gospodarji. Stroje v tovarnah bo gonila elektrika iz tujih elektrarn, vodne sile, ogromne sile s tisoči in tisoči konjskih sil, bodo pokorne tujim gospodom. Na pragu velikih tovarn in za pultom bank bodo stali bahati tuji in se bodo smejali nam — norcem, ki smo bili

tako s slepoto udarjeni, da smo pustili tujim ljudem pobirati zlate cekine po naših lastnih cestah.

Vodne sile Bosne in Hercegovine ima pravico 75 let izrabljati tuj kapital za smešno ceno. In država pri tem ni udeležena niti z vinarjem. Tudi v Dalmaciji so dali tujemu kapitalu to pravico, ki že pridno zida in stavi. Amerikanci bodo zidali železnice. Nemci iz Nemčije bodo po naših vodah vozili svoje ladje in tako naprej. Koliko akcij naših bank je pokupil tuj kapital, nam ni znano. Brez nič ne bo.

Na Češkem so podani resni predlogi, kako zaustaviti val tujega kapitala, potem ko so videli, da pada Ringhofer, Škoda in velike praške železarne. V beraški Nemški Avstriji je podan zakonski predlog, da mora pri novih emisijah biti udeležen domač kapital do gotove višine, če ni mogoče, naj država prevzame. In pri nas?

Zakaj nam primanjkuje koksa.

Pri nas vlada veliko pomanjkanje koksa in mnogi obrati vsled tega sploh ne morejo obratovati. Tudi veleindustrija se težko bori s tem pomanjkanjem. In vendar bi lahko imeli dovolj koksa. Slovenija razpolaga z ogromno množino apnenega dušika, ki je izborno umetno gnojilo, katero rabijo Čehi zelo nujno za sladkorno peso. Za vagon dušika nam radi dajo do pet vagonov koksa in so tudi že poslali v Slovenijo na račun naše dobave dušika nad 50 vagonov koksa. Za ta koks pa smo do sedaj dobavili le dva vagona apnenega dušika, ostalih vagonov pa ni mogoče spraviti čez mejo, ker centralna vlada ne dovoli več izvoza. Že od junija lanskega leta leži predmetna prošnjá v Beogradu, a rešitve še do danes ni. Najbrže se je tudi ta akt izgubil, kakor se je mnogo drugih. Čehi se sedaj jezijo, nam očitajo nepoštenost in grozijo, da se bodo sploh premislili v bodoče nam dati kaj naprej. Tudi so naperili proti naši tovarni odškodninsko tožbo za veliki znesek, pa bo imela sedaj naša tovarna velikansko škodo tudi zato, ker blago vleče vlogo na sebe in je vsled ležanja postalo mnogo težje, se zveča tedaj voznina, izgubilo je tudi že nad tri odstotke dušika in tudi ne more tovarna delovati naprej, ker nima primernih skladišč. Če pomislimo, da bi lahko dali Čehom nad 1000 vagonov tega gnojila, pa bi še lahko krili lastno potrebo cele Jugoslavije, tedaj si lahko predstavljamo velikansko škodo, ki nam prizadeva kak nezmožen ali pa grozno počasen referent pri ministarstvu v Beogradu.

Naši shodi in zborovanja.

Občni zbor zadruga sobnih-, črkoslikarjev in pleskarjev se je vršil dne 17. marca 1920 v gost. g. Košaka, (preje pri Križu). Prisotni g. mag. zast. Dr. Fuchs, ter g. Eng. Franchetti kot zastopnik zveze obrtnih zadrug. G. nač. Fr. Xav. Stare' otvoril občni zbor ob 16. uri ob navzočnosti 32 članov. Nato se prebere zapisnik zadnjega občnega zbora, ter se z majhnimi izpremembami odobri. Prebere se tudi zapisnik zadnjega izvanrednega obč. zbora z dne 7. apr. 1919., in ker ni proti temu zapisniku nobenega ugovora, se odobri. Blagajniško poročilo prečita g. Eng. Franchetti, nač. obrtnih zadrug, kateri tudi zajedno priporoča nabavo novih poslovnih knjig katere je za-

ložila zveza obrtnih zadrug. Na predlog g. nač. Stare-ta za nabavo istih se sprejme. G. nač. obrtnih zadrug predlaga, da se izvolita dva računski preglednika, ter naj se računski naknadno odobre. Proračun za l. 1920. se na predlog g. nač. obrtnih zadrug določi na 1500 K. Doklada za člane se sklene na 40 K letno, vštveši naročnino »Obrtnega vestnika.« K 7. točki dn. red. predlaga odbornik Anton Petek, da naj se poveča odbor na šest (6) odbornikov in na tri (3) namestnike, ter še dva preglednika računov, kar se enoglasno sprejme. Na predlog g. Dr. Fuchsa se sklene, da ostane poslovna doba pri starem t. j. tri leta. Predlog g. zastopnika obrtnih zadrug, da se naj pri dež. vladi za Slov. zaprosi, da bi se raztegnil delokrog naše zadruge na celo Slovenijo, se sprejme. Predlog g. Iv. Bricelj-a, da naj se istotako pri dež. vladi za Slov. zaprosi za spojitve sobno-, črkoslikarstva, pleskarstva in ličarstva v eno samo obrt, se z večino sprejme. Na zahtevo g. Fr. Staré-ta ml. vrše se volitve po listih in se je izvolil nastopni odbor: Za načelnika g. Štefan Špeletič, za namestnika g. Josip Božič; v odbor pa: Josip Starič, Egidij Šetina, Štefan Rožič, Blaž Ančar, Ivan Košak, Ivan Brunčič; namestniki: Franc Ambrož, Ivan Letnar, Martin Zuran; preglednika računov: Franc Bricelj, Josip Mekinda. Po občnem zboru sestavil se je novi odbor, kateri je izvolil za blagajnika g. Ivan Košak-a, za tajnika g. Štefan Rožič-a.

Obrtna zadruga za radovljjski okraj je imela dne 29. februarja 1920. ustanovni občni zbor na Jesenicah. Stara blejska zadruga se razširi na ves politič. radovljjski okraj. Odborniki so razdeljeni tako, da jih ima 6 sedež v občini Bled, po 3 v občini Jesenice in Radovljica, po 2 v občinah: Bohinj, Bela, Gorje, Bohinj, Bistrica, Srednja vas, Dovje, Kranjska gora, Lesce, Ljubno, Kamna gorica, Kropa, Begunje, Mošnje, Breznica in Koroška Bela. Dalje se voli za vsako občino po 2 namestnika. Gospod Zdenko Franchetti, načelnik Zveze obrtnih zadrug je prečital glavne točke potrjenih pravil ter v daljšem govoru pojasnil, kako nujna in potrebna bi bila mojstrska bolniška blagajna. Gospod obrtni referent Franc Pezdič preide na volitve. Načelnikom je bil izvoljen Franc Jemc, slikar na Bledu, za podnačelnika pa Leopold Lebar, klepar na Bledu, nakar je vladni zastopnik Franc Pezdič oddal predsedstvo načelniku Jemcu. Ta se najiskrenejše zahvali za poverjelo mu nalogo, ter vodi nadaljne volitve združnega zbora. — Odborniki za Bled: Černe Jože, sedlar, Kolman Jože, čevljar, Erat Avgust, tesar, Plentelj Urban, krojač. — Za Jesenice: Wergles Matevž, mesar, Lozar Filip, mizar, Šmajdek Franc, ključav. — Za Radovljico: Dornič Anton Lancovo, izdel. orgel, Pogačar Ivan Predtrg, čevljar, Pogačnik Jos. Radovljica, krojač. — Za Bohinj Belo: Barbič Franc, mizar, Jamer Ivan, čevljar. — Za Gorje: Prešern Janez, čevljar, Pretnar Jakob, mizar. — Za Boh. Bistrico: Rozman Janez, krojač, Malenšek Jakob, ključavničar. — Za Srednjo vas: Odar Jože, mizar, Gašperin Jože, kovač. — Za Dovje-Mojstrano: Janša Valentin, čevljar, Mrak Ivan, mizar. — Za Kranjsko goro: Zavodnik Anton, krojač, Sajovic Franc, čevljar. — Za Lesce: Kapus Jakob Nova vas, kovač, Žagar Lovro, čevljar. — Za Ljubno: Negro Alojz, čevljar, Mohorič Anton, čevljar. — Za Kamno gorico: Zbontar Janez, čevljar, Odir Ivan, mlinar. — Za Kropo: Kokalj Ivan, Ažman Ivan, čevljar. — Za Begunje: Pretnar Janez, mizar, Kovač Franc, mizar. — Za Mošnje: Valjavec Josip, pek,

Prešern Ivan, krojač. — Za Breznico: Hrovat Anton, mizar, Artelj Miha, čevljar. — Za Koroško Belo: Zupan Josip, čevljar, Bajželj Ciril, mesar. — Namestniki: Za Bled: Kokalj Ivan, mizar, Sopar Anton, čevljar. — Za Jesenice: Čufer Anton, mizar, Konc Ignac, sedlar. — Za Radovljico: Perc Franc, pek, Janša Ivan, čevljar. — Za Boh. Belo: Mandlc Jakob, Urh Blaž. — Za Gorje: Pristov Josip, Černe Janez. — Za Boh. Bistrico: Arh Ivan, Sodja Ivan. — Za Srednjo vas: Bernik Josip, Skantar Luka. — Za Dovje: Baloh Franc, Skarnovc Ivan. — Za Kranjsko goro: Klofutar Peter, Jokelj Peter. — Za Lesce: Lah Ivan, Palovšek Karl. — Za Ljubno: Žlebnik Ivan, Markovič Ivan. — Za Kamno gorico: Svetko Ivan, Pogačnik Franc. — Za Kropo: Lozar Martin, Ažman Franc. — Za Begunje: Tavčar Anton, Resman Peter. — Za Mošnje: Ankerst Anton, Hrovat Anton. — Za Breznico: Baloh Anton, Tavčar Ivan. — Zaupniki: Boh. Bistrica: Rozman Ivan, Jesenice: Šmajdek Franc, Radovljica: Pogačnik Josip, Gorje: Pretnar Jakob, Srednja vas: Odar Jože, Dovje: Janša Valentin, Kranjska gora: Zavodnik Anton, Ljubno: Negro Alojz, Kamna gorica: Zbontar Janez, Kropa: Ažman Ivan, Koroška Bela: Zupan Josip. — Pregledovalca računov: Milan Poličar, mizar Bled, Milan Vavpotič, mizar Gorje. Mojstrska bolniška blagajna. Načelnik Jemc vpraša navzoče zborovalce ali naj začne zadruga z predprilavo za mojstrsko bolniško blagajno. Razun par navzočih so bili vsi za to. Načelnik se zahvali vsem zborovalcem za tako velik obisk, ter prosi nove izvoljeni odbor za vsestransko podporo, v procvit in napredek vsega obrtništva. Zahvali se tudi najiskrenejše gospodu vladnemu zastopniku Franc Pezdiču iz Radovljice, kakor tudi gospodu Zdenku Franchettiju iz Ljubljane za njuno požrtvovalnost. Takoj po ustanovnem občnem zboru se je vršil občni zbor stare obrtne zadruge. Načelnik Jemc prečita zapisnik zadnjega občnega zbora stare zadruge. Se brez ugovora odobri. Dalje poroča o računu za l. 1919 sledeče:

Stanje koncem leta 1918	K 2075.50
Dohodki	K 877.40
Skupaj	K 2952.90
Stroški	K 608.95
Stanje koncem leta 1919	K 2343.95
Prebitka	K 268.45

Denar oziroma čisti dobiček se je naložil K 500 na knjižico obrtne zadruge, K 500 na posebno knjižico za razne trenutne stroške, vse pa seveda v čisto obrtne namene, K 200 se je dalo blejski obrtno nadaljevalni šoli, ker drugače bi morala nositi te stroške na vsak način zadruge. K delovanju zadruge ni bilo ugovora. Poročilo o računu se brez debate odobri. Proračun za novo zadrugo in za leto 1920.

Dohodki:	
500 članov inkorpor. pristojbine	á K 25 = K 12.500
150 vajencev	” á K 10 = K 1.500
100 vajencev oprosnine	” á K 20 = K 2.000
Skupaj	K 16.000
Stroški	K 13.170
Prebitka	K 2.830

Proračun se na to po kratkem pojasnjevanju enoglasno odobri. Pri raznoterostih se ni nihče več oglasil k besedi, ter sta se oba občna zbora z vsestransko zadovoljnostjo ob polu 6. uri zaključila.

Bled, dne 29. februarja 1920.

Fr. Jemc, nač.

Občni zbor deželne zadruge dimnikarskih mojstrov za Slovenijo v Ljubljani. Dne 7. marca 1920. se je vršilo v obrtni šoli v Ljubljani na poziv združnega načelstva ustanovno zborovanje pomočniškega zbora ob 8. uri. Izvolilo se je načelstvo: Knižic, Habunek in 2 Perza ter delegata za združni zbor Knific (Maribor), Žebre (Ljubljana). Isto nedeljo ob 10 uri vršilo se je v Obrtni šoli združno zborovanje, katerega se je nenavadno mnogo članov (59) vdeležilo. Načelnik Rogel Vaclav pozdravi v prisrčnih besedah zborujoče, posebno danes prvič na zborovanje došle ljube štajerske in koroške tovariše, predstavi draga gosta Ujedinjenja hrvatsko-slavonskih dimnjačarov v Zagrebu, predsednika g. Gensberger Klementa in blagajnika g. Berger M. predstavi obrtnega komisarja g. Dr. Fuxa, pozdravi najtopleje predsednika »Obrtne Zveze« g. Franchetija, duševnega očeta zadrug in stremiljenja obrtnikov po napredku in izboljšanju svojega položaja ter predsednika I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani g. Freliha. Po prečitaniu zapisnika zbora z dne 2. novembra 1919. se sklene popraviti neko potvorbo tega zapisnika. Tajnik izvaja, da je prišel danes odločilni dan za dimnikarsko obrt, ko zahtevajo zaposlenci sicer popolno opravičeno boljše mezde, ko žive mojstri v največji bedi, in edina rešitev je v složnem nastopu mojstrov. Kot jedro današnjemu zborovanju navaja: 1. predložiti se mora nemudoma nov cenik v odobritev; 2. zajedno se mora izvesti takoj povsod razdelitev na ometalne okraje, 3. izvesti se mora sprememba zastarelega požarno-policijskega zakona z določbo rednega ometanja vseh kurilnih naprav v vseh poslopih in plačevanje dimnikarskega zaslužka po posestnikih ali občinah. Edino v najhitrejši izvedbi teh predpogojev je spas nepopisno žalostnega položaja v dimnikarski obrti. Poročilo se odobruje na znanje vzame. Računskim pregledovalcem se izvoli g. Gerald Franc Predlog glede spremembe pravil v §§. 2, 3, 9, 11, 14, 22 in 24 se enoglasno sprejme. Predlog o spremembi požarno-policijskega reda se po temeljitem poročilu g. Geraldija glede §§ 2, 6, 7, 8, 46, 47, 50 in 51 postave od 15. sept. 1881 enoglasno sprejme. Točko »razdelba na ometalne okraje« vtemeljuje tajnik in g. Gerald, ki povdarja velevažnost razdelbe v korist posameznika, občin, države, a tudi dimnikarja. V istem smislu govori g. Šetina in Kernc. Na to slika v temeljitem govoru g. Gensberger korist razdelbe in složnega nastopa vseh dimnikarjev v SHS ter prosi zadrugo za stik s hrvatsko-slavonsko in bosansko zadrugo. Zbor enoglasno odobruje projektno razdelbo. Tajnik poroča nesrečno zgodovino začasno dne 14. februarja 1920. odobrenega cenika; prečita predlog načelstva o načrtu novega cenika z veljavnostjo od 1. januarja 1920. naprej, kateri načrt se brez debate enoglasno odobri. Glede vaještva sklene zbor strogo izvrševati tozadavne predpise in mora vsak vajenec teoretično in praktično skušnje pred preizkuševalno komisijo napraviti. G. obrtni komisar dr. Fux poziva na vestno izpolnjevanje dolžnosti mojstrov proti vajencem, povdarja strogo vodstvo tozadavnih združnih imenikov glede vajencev in pomočnikov. V istem smislu bodri v temeljitem govoru g. Franchetti člane na izobrazbo vajencev, pomočnikov in mojstrov. Po poročilu tajnika glede meznega gibanja pomočnikov se enoglasno sprejme naslednja resolucija, ki se naj predloži ministrstvu trgovine in industrije (oddelek v Ljubljani), social-

nemu skrbstvu in Ljubljanskemu magistratu. Resolucija se glasi: Zadržni člani priznavajo v polnem obsegu opravičenost zahtev svojih pomožnih delavcev po izboljšanju njih gmotnega položaja, saj skušajo na lastni koži neznosno stanje, provzročeno deloma po vojni, večinoma pa kot posledica nevrejenih obrtnih razmer. Dokler ni povsod v mestih in na deželi zakonito izpeljano dimnikarsko delo po ometalnih okrožjih, dokler ni odobren nov požarno-policijski zakon, ki štiti dimnikarja ter z dukazuje najstrožje redno ometanje vseh kurilnih naprav, ker s tem čuva dimnikar življenje in imetje posamezniku ter državo proti požaru, dokler se ne vpelje način, da prevzamejo posestniki oziroma občine v svojo obveznost plačilo vsega dimnikarskega dela, — toliko časa ne more niti eden dimnikarski mojster preračunati svoj resničen položaj in zaslužek, — zatorej ne more dimnikar danes obljubiti zaposlencem zahtevane fiksne mezde. Ako se zgoraj navedeni predpogoji vreditve obrtnih razmer izvedejo in glavno, ako vlada odobri danes sklenjeni cenik, bode zadruga v najvišji meri ustregla opravičenim zahtevam pomožnih oseb. Niti načelstvo, niti združni zbor ni danes kompetenten sklepati o zahtevah zaposlencev. Današnji zbor naroča načelstvu, da stori najhitreje vse le mogoče korake pri oblastvih, da se uvede nemudoma rajoniranje, odobri spremenjen pož.-policijski zakon, uvede plačevanje po posestnikih ali občinam ter konečno odobri danes sklenjeni cenik. V zvezi s temi pogoji se izvoli odsek 8 tovarišev ki stopijo takoj v stik s predstavitelji meznega gibanja, naj jim razložijo združno stališče ter uvede vsa pogajanja za pravično vreditev zahtev pomožnih delavcev. Konečno sklepanje o meznih zahtevah pridržati si izvanredni zbor, ki se skliče, kedar bodejo vsi predpogoji za ureditev obrtnih razmer postavno rešeni. V odsek so bili izvoljeni: Schauer, Udovič, Šoberl, Moze, Kranjsko; Raceln, Fuchs, Rakaša, Štajersko, Gutz, Koroško. Tajnik prečita pozdravno brzojavko tovarišev iz Murske Sobote. Po poročilu računskega pregledovalca g. Geraldija se računski zaključek za l. 1919 enoglasno odobri. Izredni stroški opravičili so predlog g. Fuchsa, da se določijo združni prispevki združnikov takole: mesečni donos mojstra $\frac{1}{4}$ letno naprej plačljiv á 6 K je 18 K, mesečni donos mojstra za prvega vajenca 10 K, za drugega vajenca 5 K, za prvega pomočnika 10 K, za drugega pomočnika 15 K, za tretjega pomočnika 20 K, za četrtega pomočnika 25 K, za zimskega pomočnika 5 K, sprejemnina in oprostnina vajenca po 20 K. Pristojbine zapadejo takoj v plačilo. Pri volitvah izvoli se odbor: za Koroško g. Gutz V. iz Borovelj; namestniki gg. Deisinger Franc in Dobran Franc, zaupniki: gg. Racek Josip, Maribor, Fuchs Franc, Celje, Rakuša Ivan, Armuž, Menih Ferdinand, Ptuj; članom v odbor »Obrtne Zveze« gg. Rogel Vaclav in Šetina Luka; delegatom za slučajne volitve v Obrtno Zbornico: gg. Rogel Vaclav, Šetina Luka, Racek Josip, Fuchs Franc. Ker se pri raznoterostih ni nihče oglasil, zaključni načelnik s toplo zahvalo za vdeležbo vsem navzočim zborovanje ob 14 h.

Brežice. Pri nas se je ustanovilo Slovensko obrtno društvo za Brežice in okolico. Društvo se je začelo lepo razvijati in sklicuje za prihodnjo nedeljo dne 21. tm. velik obrtni shod ob 9. uri dop. v bivšo nemško hišo v Brežicah. Na dnevnem redu so zelo važne razprave o obrtniškem kreditu, o skupnih delavnicah, o nakupovalni zadrugi, o električnem obratu,

o bolniškem in starostnem zavarovanju, o obrtniški politiki. Govorijo tudi govorniki iz Celja in po možnosti tudi iz Ljubljane. Obrtniki brežiškega okraja, kliče se k polnoštevilni udeležbi.

Slovenjgradec. V nedeljo dne 14. marca vršil se je v hotelu »Beograd« izvanredno lepo obiskano obrtniški shod, katerega se je udeležilo obrtništvo iz mesta in bližnje okolice, kakor tudi posamezni delegati iz Dravograda, Meže in Marbeka. Predsedoval je shodu načelnik tukajšnje kolektivne zadruga g. Günther. Poročala sta g. Lešničar iz Celja o obrtnih, kreditnih, nakupovalnih, prodajnih in produktivnih zadrugah in tajnik Občeslovenskega obrtnega društva g. Založnik o važnosti stanovske organizacije. Navzoči so predavanjem sledili z velikim zanimanjem in se je sklenilo ustanoviti za slovenjgraški okraj obrtno društvo, ki se priklopi Občeslovenskemu obrtnemu društvu v Celju.

Dopisi.

Iz Ptuja. Znano je, kako je izgledal naš Ptuj pred vojno. Iz nekaj Nemcev, ki so prirajžali brez imetja s palico v roki, ter nekaj domačinov Slovencev, ki so se pustili od tujcev z sladkimi besedami podkupiti, postal je Ptuj pravo nemško gnezdo. Naša zadruga »kovinarjev in kolarjev« ima nad 160 članov. Izmed teh jih ni niti 20 v Ptuj, vsi drugi smo razdeljeni po vsem okraju, kateri je popolnoma slovenski. Vkljub temu je umela ta trohica nemčurjev vedno držati ves odbor v svojih rokah, obdržati nemško tiskana pravila, ter uradovati in zborovati nemški.

Leta 1913 hoteli smo storiti slovenski obrtniki konec nemške nadvlade, ter smo z 130 glasovi izvolili popolnoma slovenski odbor. Mestni magistrat ptujski nam pa pod protektoratom župana Orniga tega ni potrdil in je razpisal novo volitev, proti kateri smo morali domačini Slovenci vsled raznih proti nam naperjenim nasilnostim podleči. Kaj se je godilo z našim združnim denarjem, je zanimivo. Za zidanje »nemškega doma« izdali so večji znesek, za vojno posojilo tudi, večje zneske so darovali raznim nemškimi vojaškim oddelkom, podpore vdovam umrlih nemških obrtnikov itd., a v korist zadruga ali v korist kake slovenske stranke se ni nič zgodilo. Med vojnim časom je vse delovanje zadruga spalo in šele komaj pred kratkim smo prisilili stari odbor, da je razpisal dne 8. februarja t. l. občni zbor. Da bi pri tem zopet zmagali nemčurji in Nemci, katerim ne zabranjujemo, da jedo naš kruh, storili so vsa volitev nepravilno. Volilno uro so naredili že ob 8. uri zjutraj, da bi udje, ki stanujejo daleč na deželi, sploh ne mogli pravočasno priti. Izdali niso volilnih listkov, četudi naša pravila isto zahtevajo, temveč naredili so stvar le na prizdiganje rok. Privredli so si k volitvi osebe, ki niti nimajo obrtnih listov, ter še več nepravilnih sredstev so se poslužili, ter hoteli stem zopet obdržati odbor v nemških rokah. Slovenski člani storili so pritožbo na mestni magistrat ptujski, kateri je ukazal razpisati za dan 25./3. novi občni zbor oziroma volitev novega odbora. Slovenski udje smo se odločili na ta dan pokazati, da mi ne potrebujemo sedaj več nobene nemške nadvlade, ter hočemo vse vsiljene iz odbora izbrisati.

Simonič.

Vedno višanje poštinih in železniških tarifov. Poštna in železniška uprava misli zopet na zvišanje

tarifov; ker baje ne more izhajati hoče si pomagati, da zviša tarife, a ne misli, da to zvišanje zopet pade tudi na uradništvo in nastavljenca, ker obrtnik in producent ne moreta iz lastnega žepa plačati. Toraj po tej metodi gre v en žep a iz drugega zopet ven. Od tega vednega zvišanja ni rešitve! Treba bode druge bolj umestne operacije, in ta bi bila, da poštna in železniška uprava zmanjša število uradnikov in nastavljencev, ker promet pri pošti in železnici je sedaj tako malenkosten, da bi se pri večih uradih dalo do dobre polovice reducirati osebje. Zakaj bi se vedno nastavljal novih uradnikov in v službi obdržavalo provizorične, ako pa definitivni nimajo nič opravka. Danes stane poštni in železniški uslužbenec veliko denarja in dalo bi se pri tem veliko prištediti, ako bi se reduciralo na obratu primerno število. Kam bi prišel obrtnik ako bi imel nastavljenca a nezaposlene? Gotovo v propad! Ravno tako tudi država! Sedaj se že pomaga z vedno večjo izdajo papirnatega denarja, ki le povzročuje vedno večjo draginjo in bedo a enkrat se bode moralo misliti na pošteno gospodarstvo.

Žalostni pojav je da politični dnevniki vedno upijejo, zakaj se raznega uradništva ne nastavi in poviša. So uradi, ki imajo nad polovico preveč uradnikov in nimajo ti kaj dela, drugje jih je pa premalo. Obrtnik in vsak producent gleda, da ima polno zaposlene nastavljenca, ki morajo pridno delati da izhajajo v teh težkih časih. Tudi država mora imeti popolnoma zaposlene uslužbenca, ki morajo pridno delati za kar se jih seveda mora pošteno plačati, da bodo lahko dostojno živeli in izhajali. Ponovim, manj uradništva, to dobro porabite in zaposlite pa tudi pošteno plačajte, potem pridemo v pravi tir. Državni uradi naj bodo pozorišče delavnih in zadovoljnih uradnikov, ne pa preskrba raznih nezmožnih lenuhov, vsled katerih morajo tudi vestni in delavni tovariši stradati.

Razno.

Poziv! Čevljarski mojstri radovljiškega okraja imajo važen sestanek, dne 11. aprila 1920 ob 1/22 uri popoldan v hotelu »Jekler« na Bledu. Obilna udeležba nujno potrebna.

Vsi oni, ki so pred 22. marcem 1919 v Nemški Avstriji naročili in plačali kako blago, a ga doslej še niso prejeli ter ga hočejo uvoziti, naj podružnici Centralne uprave za trgovski promet z inozemstvom v Ljubljani nemudoma točno naznanijo: 1. od katere tvrdke imajo dobiti blago; 2. koliko in 3. za kako ceno (skupna vrednost) ter naj ji obenem pošljejo nepobitna dokazila (fakture, legalizirane izpiske iz trgovskih knjig itd.), da je bilo blago plačano pred 22. marcem 1919.

Vsem tovarišem, ki so mi vsled mojega dopisa v Obrtnem Vestniku pisali, se zahvaljujem za veliko zanimanje za kovaško obrt. Gotovo nam je nujno potrebna zveza, v kateri bomo združeni vsi pripadniki kovaškega stanu in bomo tako tvorili mogočno organizacijo. Pojdimo takoj na delo, širimo zanimanje med vseni tovariši za organizacijo, da bomo čimprej se združili v korist svojo in svoje obrti. Pozdravlja vse tovariše Fr. Koschier, Celje.

Poslaništvo Poljske republike v Beogradu je razposlalo tole okrožnico: Čast mi je zamoliti komoru, da izvolite saopštiti svojim trgovskim firmama, da pre zaključivanja trgovačkih poslova sa firmama Poljske republike, upitaju Poljske trg. komore, da li su dotične firme protokolirane. Tako isto valja upozoriti firme SHS koje bi zaključivale trgov. ugovore sa poljskim firmama a kojima nisu poznate poljske propise za uvoz i izvoz, da se blagovremeno pobrinu i za potrebnu dozvolu za izvoz robe iz Poljske, kako bi time izbegli nepotrebnih nesuglasica i izlišnih neprijetnosti zbog nepoznavanja tih propisa. Dozvola za izvoz može se dobiti od državne komisije za uvoz i izvoz u Varšavi (Panstwowa Komisja Przywozu i Wywozu w Warszawie Bielanska ulica 10).

Trgovanje s Poljsko republiko. Trgovske tvrdke, ki nameravajo sklepati kupčije s poljskimi trgovskimi tvrdkami, se naj predvsem povprašajo pri poljskih trgovskih zbornicah je li dotična tvrdka protokolirana. Za izvoz blaga iz Poljske republike veljajo posebni predpisi in si je treba pravočasno preskrbeti izvozno dovoljenje, ker bi kupec imel sitnosti in škodo. Izvozna dovoljenja izdaja državna komisija za uvoz in izvoz v Varšavi (Panstwowa Komisja Przywozu i Wywozu w Warszawie), Bislanska ul. 10.

Dobava ogljikove kisline. Tovarna Securitas v Celovcu prosi vse odjemalce z ozirom na prometne težkoče, da ji takoj javijo, če sme neglede na višje prevozne troške odpremljati kislino brzovozno.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

„Deželne zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani“

ki se bode vršil v pondeljek, 12. aprila 1920 ob 7. uri popoldan v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo računskih preglednikov.
5. Proračun za leto 1920.
6. Določitev združne doklade za leto 1920.
7. Sprememba pravil.
8. Prošnja, da se maskiranje uvrsti med rokodelske obrti in prideli brivski obrti.
9. Prošnja za deseturni delavni čas v brivskem obrtu.
10. Prošnja, da se brivska obrt uvrsti med koncesijonirane obrti z dokazom sposobnosti.
11. Sklep o uvedbi moštrske preizkušnje in določitev preizkuševalnega reda.
12. Volitve načelstva:

a) načelnika, b) načelnikovega namestnika, c) 10 odbornikov in 10 namestnikov, d) dva računski preglednika, e) dva zastopnika vzvezni zbor.
Če občni zbor ob 7. uri ne bode sklepčen, se isti vrši uro pozneje ob vsakem številu navzočih članov (§ 18 zad. pravil).

Člani, ki se občnega zbora ne udeležijo, se kaznujejo z globo do 20 K (§ 25 zad. pravil).

Za načelstvo:

„Deželne zadruge brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani“

Engelbert Franchetti
načelnik.

Listnica uredništva.

Gospod Fr. Koschier, Celje. Ponovno smo prosili in pozivljali tovariše naj sodelujejo pri listu in nas podpirajo z dopisi in članki. In s teh pozivov tedaj lahko sklepate, da so nam dopisi in članki dobrodošli. Zato nam vstrežete z obljubljenimi članki.

Listnica upravnništva.

Zopet so se zvišali troški za list tako, da bo list mogel izhajati le, če zvišamo naročnino na letnih 48 kron ali če izhaja le enkrat mesečno. Kakor do sedaj, bi list lahko izhajal v bodoče le v slučaju, da dobi še nadaljnih 3000 odjemalcev. Prosimo vse tovariše, da se takoj izjavijo, kako naj ukrenemo, da jim bo prav. Najboljša rešitev bi bila, če bi vsak tovariš pridobil še enega odjemalca, pa bi imeli nad 6000 odjemalcev in s tem zagotovljen list. Zato pa prosimo vse tovariše, začnite takoj z agitacijo, da ne bo potrebno zvišati naročnine ali skrčiti število izdaj.

Izdajatelj konzorij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Josip Ambrožič

stavbeno ključavničarstvo

Ljubno - Podnart — Gorenjsko

se priporoča za izdelavo ključavničarskih izdelkov. Popravila poljedeljskih strojev in vsa v to stroko spadajoča dela.

Izdeluje tudi žičnata omrežja
za vrtno ograje.

Naprodaj je (3-1)

900 % velikih sifonskih kompletnih in samih steklenic, sodavičarski stroj s stojalom in polnilnikom.

Lovro Rogelj, sodavičar na Vrhniki.

24-2 ANTON TONEJC & Comp.

Glavna zaloga Rogaške kisle vode za Štajersko in Koroško vedno vseh vrst v zalogi.

Kupuje in prodaja vse vrste deželnih pridelkov. Maribor, Mlinska ulica št. 23.

Raznovrstno železnino,
orodje za obrtnike in
poljedelske stroje

priporoča stara domača tvrdka

FR. STUPICA v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1. 24-12

Čevljarska zadruga z o. z. v Žireh

— nad Škofjo Loko —

izdeluje vsake vrste

od priprostega do najfinejšega izdelka ter prevzema v izvršitev vsako količino po naročilu točno, solidno in po sedanjim razmeram primernih cenah. Izvoz vsepovsod.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila. 24—13

MATIJA PERKO

stavbeni in pohištveni mizar v Zg. Šiški pri Ljubljani, Celovška cesta 24—13
vporablja v svojem obratu samo najboljše blago.

Izvršitev točna. — Cene zmerno. — Za izvršena dela se jamči.

F. K. KAISER, puškar

12-10 Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

priporoča svojo bogato zalogo pušk kakor tudi druge potrebščine za lov in ribji lov.

Srečko Potočnik

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje.

Razpošilja za celo Jugoslavijo kroje za krojače in šivilje, ki si žele novih, modernih krojev.

Poslati je treba le mero in dobi se v najkrajšem času obleko, površnik, plašč, kostum ali krilo moderno napravljeno.

— Kroj po meri. —

24—18

Pravi firnež

v priznano najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, barve za obleke, mavec (gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolne, steklarski in mizarški klej, pleskarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete

ima še vedno v zalogi tvrdka

A. Zankl sinovi

— Ljubljana. —

☛ Ceniki se sedaj ne pošiljajo. 20—13

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000 in rezervnega zaklada . . . » 2,000.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.

Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 4% in proti 1% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov

ima ustanovljeno 24—17

— Kreditno društvo. —

Westinghouse
Watt
Kremenzky
Metax
Eksport & Import

24-13

Svetla

Baterije žarnice vseh tipov
elektrotehni. predmeti
Ger. rep. za kraljestvo SHS
Tanko Pogacar, Ljubljana, Mesini št. 29

24-4

JADRANSKA BANKA

Delniška glavica: K 30,000.000.—. Rezerva nad K 10,000.000.—.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metkovič, Opatija, Split, Šibenik, Trst, Zader.

Ekspozitura: Kranj. **Brzjavni naslov:** Jadranska.

Drogerija

I. C. Kotar
Ljubljana

Wolfova ulica št. 3.

24-19

Fotomanufaktura

I. in največja jugoslovanska tovarna za barvanje, kemično čiščenje, pranje in svetlo-likanje perila.

Barva vedno vsako-vrstno blago,

čisti obleke,

pere vsakovrstno perilo in hodi brezplačno na dom iskat,

svetlo lika ovratnike, zapestnice, srajce.

Jos. Reich.

Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica 4.

Poštna naročila se točno izvršujejo.

Nujna dela se takoj izvršujejo.

Sprejema: vloge na knjižice, vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Rentni davek plača iz svojega.

Kupuje in prodaja: menice, devize, vrednostne papirje itd.

Izdaja: čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih; daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

12-7